

יום בעלי החיים

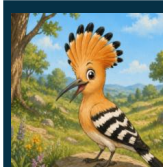
אוגדן פעילויות לצוותי החינוך בגיל הרך

הקדמה לצוותים החינוכיים

מי חי כאן פעם?

הדוכיפת – פעילויות מוזיקליות

הקדמה לצוותים החינוכיים

יום בעלי החיים, המצוין במערכת החינוך ב-19 במאי (י"א באייר), מוקדש להיכרות עם עולם החי, לפיתוח רגישות כלפי בעלי חיים ולהבנת החשיבות של שמירה עליהם. מטרת יום זה היא להעמיק את המודעות ליחסי הגומלין בין האדם לבעלי החיים, ולעידוד טיפוח ערכי חמלה, אכפתיות ואחריות כלפי יצורים חיים. עבור ילדי הגן זהו נושא קרוב ומעורר עניין, שחשוב לעסוק בו בדרך של למידה משמעותית, חוויה, סקרנות והתבוננות.

מתוך מפגש עם בעלי חיים, היכרות עם הצרכים הבסיסיים שלהם והקשר שלהם לסביבה שבה הם חיים, מתפתחת אצל הילדים תחושת חיבור עמוקה לסביבה והבנה כי שמירה על הטבע היא גם שמירה על שלומנו האישי והקהילתי. חיבור זה משתלב בגישה של שלומות הוליסטית, הרואה את רווחת האדם כחלק ממארג רחב הכולל את העצמי, את האחרים ואת העולם הטבעי.

הקשר בין האדם לעולם החי נטוע גם בשורשי מורשת ישראל ובמסורת עמנו לאורך הדורות. כבר במקורות מתוארת אחריות האדם כלפי בעלי החיים, והקשר אליהם כחלק בלתי נפרד מחיי האדם. העיסוק בבעלי חיים הקיימים כיום בסביבת הילדים, לצד היכרות עם בעלי חיים שחיו בארץ ישראל בעבר ואף נכחדו, מחזק את החיבור לסביבה, מעמיק את תחושת השייכות ומאפשר שיח על שמירה על בעלי חיים והאחריות של האדם כלפיהם. חיבור זה מחזק את תחושת השייכות למקום ולמורשת, ומעמיק את ההבנה כי הדאגה לעולם החי אינה רק צורך עכשווי, אלא חלק מערכים של זהות, קהילה והמשכיות לאורך דורות.

על הפעילות:

פעילות זו מזמנת היכרות עם בעלי חיים שחיו בארץ ישראל בעבר ואינם חיים בה כיום, תוך פיתוח סקרנות, חשיבה והבנת הקשר בין בעלי החיים לסביבתם. דרך היכרות ושיח יפתחו הילדים מודעות לחשיבות השמירה על בעלי החיים ועל הסביבה שבה הם חיים, וכן הבנה של האחריות של האדם במניעת פגיעה בהם ובשמירה על המשך קיומם.

רגע לפני – ההכנות של צוות הגן לקראת הפעילות:

הכנת סרטון או תמונות של בעלי חיים שחיו בארץ ישראל בעבר ואינם חיים בה כיום. מומלץ לבחור חומרים ברורים, מותאמים לגיל, המעוררים עניין וסקרנות.

פתיחת הפעילות:

בתחילת הפעילות כדאי לספר לילדים כי ישנם בעלי חיים שחיו בארץ ישראל בעבר ואינם חיים בה כיום. בהמשך אפשר לשאול:

אילו בעלי חיים אתם חושבים שחיו כאן פעם ואינם חיים כאן היום?

גוף הפעילות:

נצפה יחד בסרטון או בתמונות המציגים בעלי חיים שחיו בארץ ישראל בתקופות שונות ואינם חיים בה כיום (למשל: סרטון – חיות שלא תאמינו שהיו בישראל!!!). (במהלך הצפייה אפשר להזמין את הילדים לנסות לזהות ולשיים את בעלי החיים, לשתף במה שהם רואים ולשים לב לפרטים מעניינים.

לאחר הצפייה אפשר לשוחח יחד ולשאול שאלות פתוחות, כגון:

איפה לדעתכם החיה חיה?

מי חי כאן פעם?

מה היא הייתה צריכה כדי לחיות כאן?

למה לדעתכם היא לא חיה כאן היום?

בהמשך אפשר להרחיב את השיח על החיים המשותפים של בני אדם ובעלי חיים,

ולהדגיש את החשיבות של התייחסות מכבדת לצרכים של כל יצור חי. אפשר

לשאול:

איך בני אדם יכולים לעזור לבעלי חיים?

למה חשוב שיהיו בעלי חיים בטבע?

מה אנחנו יכולים לעשות כדי לשמור עליהם?

סיכום:

אפשר לסכם יחד את הדברים שעלו ולהדגיש כי לבני האדם יש אחריות לשמור על

בעלי החיים ועל הסביבה שבה הם חיים, וכי שמירה זו תורמת לאיזון הסביבה

ולרווחת האדם.

להרחבה:

קישור למרחב הפדגוגי – ימים מיוחדים: יום בעלי החיים

רעיונות להמשך הפעילות:

קידום תצפיות בסביבת הגן במטרה להכיר את בעלי החיים בסביבה הטבעית

הקרובה, ניתן להיעזר בכלי חקר כגון, מצלמת לילה או מצלמת חיישן לתיעוד

פעילותם.

סרטון להשראה במרחב הפדגוגי גני ילדים: [מחפשים חרקים בחצר הגן](#)

הכרת בתי גידול של חיות בר ארץ ישראליות בסביבתם הקרובה דרך תמונות,

סרטונים ותצפיות בטבע

מי חי כאן פעם?

הקמת מרחבי למידה למשחק סוציו-דרמטי בנושא טיפול בבעלי החיים, כמו בית חולים לחיות הבר. פעילות לדוגמה: בית חולים לחיות הבר - הקמת מרחב משחק

בגן

להעשרה:

שידור לילדים: דואגים לבעלי החיים

שידור לילדים: ספארי בא לגן

חוזר מנכ"ל בנושא החזקת בעלי חיים בגן

הדוכיפת – פעילויות מוזיקליות

על הפעילות:

הנושא השנתי של משרד החינוך "שורשי עמ"י" מזמן מפגש מחודש עם נכסי התרבות המשותפים המעצבים את זהותנו - שירים, סמלים וסיפורים המלווים דורות של ילדים ומשפחות. דרך מפגש עם שירים מתוודעים הילדים לשפה, לתרבות ולמורשת משותפת באופן חווייתי ומשמעותי.

בהקשר זה ניתן להכיר את הדוכיפת, הציפור הלאומית של ישראל, כסמל הקשור לטבע המקומי ולזהות הישראלית. השיר "הדוכיפת" שכתב ע. הלל מחבר בין עולם הטבע לעולם התרבות ומזמן היכרות עם הציפור דרך חוויה מוזיקלית.

השיר בנוי כדו-שיח בין הדובר לבין הדוכיפת: הדובר פונה אליה בשאלות שונות, והיא משיבה שוב ושוב תשובה קבועה: "לא אכפת". גם מצבים יוצאי דופן ודמיוניים אינם משנים את עמדתה, והיא נותרת אדישה. בהמשך מתגלה כי יש דבר אחד החשוב לה במיוחד - היא עצמה, ובכך נחשף קול אישי בתוך הדו־שיח.

השיחה נקטעת כאשר הדוכיפת מבחינה בחתול רעב ועפה לדרכה. מבנה זה של שאלה ותשובה מזמן חוויה מוזיקלית טבעית של הקשבה / האזנה ותגובה, ומאפשר לילדים לחוות כיצד מוזיקה נוצרת מתוך קשר - הקשבה לאחר, תגובה והתייחסות.

הכנה לצוות:

היכרות מוקדמת עם מילות השיר והלחן.

הכנת השיר להקראה ולהשמעה מראש (ללא פרסומות, בעוצמת שמע מתונה).

ארגון מרחב גדול המאפשר תנועה חופשית בפיזור לילדי הגן / במידה וקבוצת הגן גדולה רצוי לחלק לשתי קבוצות, כאשר כל קבוצה נעה במרחב בתורה.

הדוכיפת – פעילויות מוזיקליות

פתיחת הפעילות:

נתבונן בתמונה של דוכיפת ונשוחח על הציפור ומאפייניה הייחודיים (כתר לראשה, צבעיה, הציפור הלאומית ועוד).

נשוחח על ציפור: אילו קולות משמיעה ציפור? אילו תנועות עושה ציפור?
נשחק במשחק קולי: נאלתר שיחה של ציפורים (בין שני ילדים / בין גננת לבין ילד ועוד)

מהלך הפעילות :

נספר לילדים כי היום נכיר שיר שכתב משורר ישראלי בשם עומר הלל, שבחר להציג את עצמו בשם ע. הלל. לפני ההקראה, נזמין את הילדים להבחין במשפט החוזר בשיר ולשים לב מתי הוא משתנה ולמה. נקריא את השיר מתחילתו ועד סופו. לאחר ההקראה נשוחח עם הילדים על תוכן השיר, נתמקד בתשובת הדוכיפת "לא אכפת" ונשאל מדוע לדעתם כך ענתה, ומדוע בסוף תשובתה משתנה. להלן מספר אפשרויות לפעילות מוזיקלית עם השיר: נקריא שוב את השיר ונזמין את הילדים להצטרף במילים "לא אכפת" במקום המתאים, בליווי תנועות גוף המביעות וממחיזות את התשובה. בשלב זה ניתן להזמין את הילדים להציע רעיונות לתנועות מתאימות. בסיום, כאשר התשובה משתנה, נקפיד על הבעה מתאימה. ניתן לבצע גם כמשחק המחזה בזוגות. משחק תנועה במרחב: בזמן הקראת השיר, הילדים ינועו במרחב באופן חופשי. במילים "לא אכפת" יעצרו, יצטרפו לדקלום ויבחרו תנועה מתוך הרעיונות שעלו קודם או תנועה אישית משלהם. בסיום, במילים "מאוד מאוד אכפת" יבטאו בתנועה את הרעיון שנבחר, ובמילה "פרחה" יחזרו למקומם.

הדוכיפת – פעילויות מוזיקליות

משחק מוזיקלי עם כלי נגינה:

נבחר כלי נגינה אחד שיעבור בין ילדי הגן לפי סדר ההקראה. בזמן הקראת השיר, כל ילד בתורו יצטרף בהקשה במילים "לא אכפת", ויעביר את הכלי לילד הבא. בסיום, כאשר מופיעות המילים "מאוד מאוד אכפת", נקפיד על שינוי בהגייה ובאופן הנגינה של הילד המנגן.

פעילות בזוגות:

נזמין את הילדים להתחלק לזוגות. ילד אחד יחזיק סימן שאלה וילד שני יחזיק כלי נגינה. בזמן השאלות ירים הילד הראשון את סימן השאלה, ובתשובות יצטרף הילד השני בהקשה עם המילים "לא אכפת".

להרחבה:

נתבונן ביצירת אמנות "הגוזל" מאת עירית רבינוביץ' (ראו הרחבה בתוך: לראות אמנות).

ניצור את הדוכיפת ב"במאה שפות".

נאזין לביצוע השיר בלחן של יוני רכטר (הדוכיפת/ מילים: ע. הלל, לחן: י. רכטר). נזמין את הילדים להצטרף בתנועת שאלה (או הליכה במרחב) ובשירה ותנועה המביעה את התשובה "לא אכפת, לא אכפת". נקפיד בסיום על תנועה שונה. "סיפור אחד ליום-יפעת הדוכיפת"

"נוף ישראלי" – הרחבה נוספת על ציפור הדוכיפת ופעילויות בנושא

